

Ochrana rozpočtu Unie v případě porušení zásady právního státu

Informační podklad k návrhu nařízení o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech

Podklad k dokumentu Rady č. 8356/18
červen 2018
zpracoval: Josef Palán

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 5
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 5

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Ochrana rozpočtu Unie v případě porušení zásady právního státu	Typ řady: interní
Zpracoval: Palán, J.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 8356/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: červen 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Evropská unie; rozpočet; ochrana finančních zájmů; zásada právního státu; porušení	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech
KOM(2018) 324 v konečném znění, kód Rady 8356/18
Interinstitucionální spis 2018/0136/COD

- **Právní základ:**

Článek 322 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, článek 106a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

7. 5. 2018

- **Procedura:**

Řádný legislativní postup.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Ke dni zpracování tohoto materiálu nebylo doručeno prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Návrh je v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Komise dne 2. května 2018 představila balíček legislativních a nelegislativních návrhů k víceletému finančnímu rámci EU na období 2021-2027. Tento balíček, kromě jiného, obsahuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech, kterým se stanoví pravidla nezbytná k ochraně rozpočtu Unie.

Komise navrhuje nový mechanismus, který ochrání rozpočet EU před finančními riziky spojenými s všeobecnými nedostatky týkajícími se dodržování zásad právního státu v členských státech v oblastech, jako je řádné fungování soudnictví a prevence a postihování podvodů nebo korupce. Nově navrhované nástroje by Unii umožnily pozastavit, omezit nebo zakázat přístup k finančním prostředkům EU způsobem, který je přiměřený povaze, závažnosti a rozsahu nedostatků při dodržování zásad právního státu. Toto rozhodnutí by navrhla Komise a přijala Rada hlasováním obrácenou kvalifikovanou většinou (při hlasování obrácenou kvalifikovanou většinou se návrh Komise považuje za přijatý Radou, pokud Rada nerozhodne o zamítnutí návrhu Komise kvalifikovanou většinou).

- **Obsah a dopad:**

Návrh nařízení posiluje vazbu mezi financováním EU a zásadami právního státu.

Komise navrhuje nový mechanismus, který stanoví pravidla pro ochranu rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech.

Komise navrhuje přijmout vhodná opatření v případě, že obecný nedostatek právního státu v členském státě narušuje zásady řádného finančního řízení nebo ochranu finančních zájmů Unie nebo narušuje zejména:

- a) řádné fungování orgánů tohoto členského státu, které plní rozpočet Unie, především v souvislosti s postupy pro zadávání veřejných zakázek nebo udělování grantů a při provádění sledování a kontrol;

- b) řádné fungování orgánů pověřených vyšetřováním a trestním stíháním v souvislosti se stíháním podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie;
- c) účinný soudní přezkum jednání nebo opomenutí ze strany orgánů uvedených v písmenech a) a b) nezávislými soudy;
- d) prevenci a potrestání podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie a uložení účinných a odrazujících sankcí příjemcům finančních prostředků vnitrostátními soudy nebo správními orgány;
- e) zpětné získávání neoprávněně vyplacených finančních prostředků;
- f) účinnou a včasnou spolupráci s Evropským úřadem pro boj proti podvodům a s Úřadem evropského veřejného žalobce při vyšetřování nebo stíhání v souladu s jejich příslušnými právními předpisy a se zásadou loajální spolupráce.

Za všeobecné nedostatky v oblasti právního státu lze považovat zejména:

- a) ohrožení nezávislosti soudnictví;
- b) neuskutečnění prevence, nápravy nebo sankce svévolných nebo protiprávních rozhodnutí orgánů veřejné moci, mimo jiné ze strany donucovacích orgánů, zadržování finančních a lidských zdrojů, které mají vliv na jejich řádné fungování, nebo nezajištění vyloučení střetu zájmů;
- c) omezování dostupnosti a účinnosti právních opravných prostředků, mimo jiné prostřednictvím omezujících procesních pravidel, nedostatečné provádění soudních rozhodnutí nebo omezování účinného vyšetřování, stíhání nebo trestání případů porušování práva.

K nápravě nedostatků může být přijato jedno nebo více následujících vhodných opatření:

- a) pokud Komise provádí rozpočet Unie v přímém nebo nepřímém řízení a pokud je příjemcem vládní subjekt:
 - pozastavení plateb nebo plnění právního závazku či ukončení platnosti právního závazku;
 - zákaz uzavírat nové právní závazky;
- b) pokud Komise provádí rozpočet Unie v rámci sdíleného řízení:
 - pozastavení schválení jednoho nebo více programů nebo jeho/jejich změny;
 - pozastavení závazků;
 - snížení závazků, mimo jiné prostřednictvím finančních oprav nebo převodů na jiné výdajové programy;
 - snížení předběžného financování;
 - přerušení platebních lhůt;
 - pozastavení plateb.

Pokud rozhodnutí, kterým se přijímají opatření, nestanoví jinak, uložení vhodných opatření nemá vliv na povinnost ústředních orgánů státní správy nebo členských států provádět program nebo využívat fond ovlivněný tímto opatřením a zejména povinnost provést platby konečným příjemcům nebo příjemcům.

Přijatá opatření musí být přiměřená povaze, závažnosti a rozsahu všeobecných nedostatků týkajících se právního státu. Musí být pokud možno zaměřena na akce Unie ovlivněné nebo potenciálně ovlivněné tímto nedostatkem.

Komise při rozhodování o tom, zda předloží návrh rozhodnutí o vhodných opatřeních, zohlední informace, které obdržela, a případné připomínky dotčeného členského státu, jakož i přiměřenost

navrhovaných nápravných opatření. Pokud se Komise domnívá, že byl zjištěn všeobecný nedostatek týkající se právního státu, předloží Radě návrh prováděcího aktu o vhodných opatřeních. Rozhodnutí se považuje za přijaté Radou, pokud Rada nerozhodne kvalifikovanou většinou o zamítnutí návrhu Komise do jednoho měsíce od jeho přijetí Komisí. Rada může kvalifikovanou většinou návrh Komise pozměnit a přijmout pozměněné znění jako rozhodnutí Rady.

Dotčený členský stát může kdykoliv Komisi předložit důkazy, jimiž prokáže, že všeobecný nedostatek týkající se právního státu byl napraven nebo přestal existovat. Komise situaci v dotčeném členském státě posoudí. Jakmile všeobecné nedostatky týkající se právního státu, na jejichž základě byla přijata vhodná opatření, přestanou zcela nebo částečně existovat, Komise předloží Radě návrh rozhodnutí na zrušení těchto opatření v plném rozsahu nebo jejich části.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Přijaté nařízení nebude mít dopad na státní rozpočet a právní řád ČR. Dopad na státní rozpočet bude mít případné rozhodnutí Rady o nápravných opatřeních.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Podle předběžné verze rámcové pozice vláda ČR podporuje dodržování zásad právního státu a ostatních hodnot, na kterých je založena Unie, a je si vědoma nutnosti existence efektivního systému jejich ochrany. Je toho názoru, že by nemělo docházet k dublování již existujících mechanismů a měl by vždy být dostatečně rozpracován vztah nově navrhovaných postupů s těmi již existujícími, včetně koherence celého systému.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Projednávání návrhu nařízení průběžně probíhá v jednotlivých sektorových Radách EU, klíčovou roli má Rada pro obecné záležitosti, která toto projednávání zajišťuje a zajišťuje celkovou koordinaci diskusí mezi členskými státy. V současnosti se návrh projednává v pracovních skupinách Rady.

V Evropském parlamentu se návrh nařízení nachází v tzv. přípravné fázi, návrh byl přidělen rozpočtovému výboru (BUDG) jako gesčně příslušnému výboru.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 20. 6. 2018 a usnesením č. 110 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. bere na vědomí rámcové pozice vlády ČR ze dne 12. a 18. června 2018

- ke sdělení Komise – Moderní rozpočet pro Unii, která chrání, posiluje a brání: víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027, kód Rady 8353/18
- k návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027, kód Rady 8354/18
- k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech, kód Rady 8356/18
- k návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie, kód Rady 8357/18

- k návrhu nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování vlastních zdrojů ze společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob, ze systému Evropské unie pro obchodování s emisemi a z plastových obalových odpadů, které nejsou recyklovány, a o opatřeních ke krytí hotovostních nároků, kód Rady 8358/18
- k návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie, kód Rady 8359/18
- k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty, kód Rady 8360/18;

2. **odmítá** navrhované zavádění nových vlastních zdrojů EU;

3. **doporučuje**, aby dodatečné možnosti financování rozpočtu EU byly hledány v rámci stávajícího nastavení prostřednictvím úspor v provozu a optimalizace rozpočtů institucí EU;

4. **bere na vědomí**

- sdělení Komise – Moderní rozpočet pro Unii, která chrání, posiluje a brání: víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027, kód Rady 8353/18
- návrh nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027, kód Rady 8354/18
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech, kód Rady 8356/18
- návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie, kód Rady 8357/18
- návrh nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování vlastních zdrojů ze společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob, ze systému Evropské unie pro obchodování s emisemi a z plastových obalových odpadů, které nejsou recyklovány, a o opatřeních ke krytí hotovostních nároků, kód Rady 8358/18
- návrh nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie, kód Rady 8359/18
- návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty, kód Rady 8360/18;

5. **žádá předsedu Poslanecké sněmovny**, aby v souladu s ustanovením § 109a, odst. 3 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny zařadil projednání těchto návrhů Rady na pořad nejbližší schůze Sněmovny;

6. **pověřuje** předsedu výboru, aby toto usnesení zaslal předsedovi Evropské komise v rámci politického dialogu;

7. **usnává se** postoupit tyto dokumenty spolu se svým usnesením a rámcovou pozicí vlády ČR k informaci rozpočtovému výboru.